

Nemzetiségi Ifjúsági Díjasok

Noszlopy Katalin (30 éves) Budapest

A kitüntetés több éves munkám elismerését jelenti. Kisgyerekkorom óta aktívan részt vettem a szlovák kultúra ápolásában, majd átörökítésében. Az utóbbi öt évben a fiatalokkal foglalkoztam, a barátaimmal, kollégáimmal gyerekeknek szóló zenés műsorokat készítettem. Ezekben játékos módsze-

rekkel, zenével, dalokkal helyeztük előtérbe a szlovák anyanyelv használatát. Azt hiszem, a gyerekek között sikerünk volt és erre a továbbiakban is alapozhatunk. A bevált módszereket folytatni kell.

Édesanyám révén vagyok szlovák származású, családkunk néhány száz évet a dél-alföldi *Pitvaroson* élt, ápolva, őrizve a szlovák nyelvet és hagyományokat. A nagymamám velünk, unokákkal is szlovákul beszélt, s nagyon sok dalt tanított meg nekünk. Több száz dalt énekelt magnóra. Ezt az örökséget is fel kívánjuk dolgozni, de ez még a jövő zenéje. Én már Budapesten születtem, ám a szlovák hagyományokat tovább őriztük a családban. Ma magyar férjemmel élek, de kisfiammal én is szlovákul beszélek, szlovákul énekelek neki. Mindent megért mindkét nyelven és biztos vagyok abban, hogy ez neki is csak hasznára fog válni.

Jómagam sokáig a *Prameň Központi Szlovák Táncegyüttes* egyik alapító tagjaként énekeltem, táncoltam, majd később táncoktatóként is közreműködtem a munkájában. Az egyesület tevékenységének kiszélesítésével együtt járt az ifjúsági munka irányítása. Elnökségi tagként az ifjúságért voltam felelős. Ma is tagja vagyok a már LIPA folklóregyesületként működő szervezetnek. Fontosnak tartom, hogy a kisebbségek tisztában legyenek jogaikkal, lehetőségeikkel, és használják is ki azokat. Jogászként igyekezni fogok jogaink minél jobb megismertetésére és segíteni minél jobb kiaknázásukban, megélésükben. Remélem, sokakkal együtt az én, munkásságom, eddigi pályafutásom is példaértékű lehet a nyelvhasználat és a hagyományápolás terén.

A nemzetiségi ifjúsági munka kiteljesedése volt számomra a német kezdeményezésre létrejött MAKIF (Magyarországi Kisebbségek Ifjúsági Fóruma) szervezésében és megalakításában való részvétel. Az egyesület még nem tudja teljes mértékben betölteni értékes szerepét, de bízom benne, hogy a civil szféra megerősödésével sikerülni fog az erős, és hatékony szervezet kialakítása.

1998-ban megválasztottak a *Zuglói Szlovákok Önkormányzata* képviselőjének, majd 2002-ben a II. kerületben alakítottunk szlovák önkormányzatot. Ezzel egy

időben a Fővárosi és az Országos Szlovák Önkormányzat képviselője is lettem. Igyekszem ezeken a fórumokon is képviselni az ifjúság és a gyermekek érdekeit, igényeit, elvárásait és minden téren biztosítani az ifjúság számára a beleszólás és a lehetőségek megteremtésének jogát.

2003 júniusában alakult meg a *Budapesti Régió Szlovákjainak Egyesülete*, amely a régió valamennyi településén élő szlovákság összefogását, közösségének megszervezését, tájékoztatását, és tartalmas programokkal való ellátását tekinti céljának. Mindezt természetesen az önazonosság-tudat erősítésének, a nyelv megmaradásának és a hagyományok átörökítésének céljával. Az egyesület elnökeként jelenlegi feladatomban az egyesület működőképes szervezetének kialakítása és a tevékenység beindítása.

2004-ben, az Országos Szlovák Önkormányzat képviselőjeként a HUBLUL (az EBLUL [a Kevésbé Használt Nyelvek Európai Irodája] magyarországi nemzeti bizottsága) egyesületének titkára lettem. Az egyesület tevékenysége a nyelvi jogok ápolásában, megőrzésében, a kisebbségi nyelvek védelmében, jogaik érvényre juttatásában, a figyelemfelkeltésben nyilvánul meg. Szeretnénk hatékonyan fellépni a manapság háttérbe szorult nyelvi jogok területének megerősítése érdekében. Ide tartozik például az anyanyelvű televíziós műsorok problémaköre, de az anyanyelvű kiadványok támogatásának területe is, amelyek napjainkra igen mostoha körülmények közé kerültek. A helyzet megváltoztatása érdekében a HUBLUL – az EBLUL és közvetve az Európai Bizottság támogatásával – komoly lépéseket kíván tenni a magyar törvényekben és a nemzetközi kötelezettségvállalásokban tett „ígéretet” betartása érdekében.

Most van készülődésben, talán Karácsony előtt meg is jelenik az a kiadvány, amelyben az Országos Szlovák Önkormányzat *Gregor Papucsek*, magyarországi szlovák költő gyermekverseit és azok általam megzenésített dalait jelenteti meg. A zeneszerzés több éve segíti a szlovák anyanyelvű költészet népszerűsítését. Így juttatjuk el az anyanyelv szeretetét és könnyed használatát a gyerekekhez, fiatalokhoz, de ugyanígy elérhetőbbé, könnyedebbé tesszük a költészetet a felnőtt lakosság számára is. A most megjelenő kiadványban a gyermekversek mellett megjelenik lekottázott dalváltozatuk is, gitárra írva. Az óvodák, az iskolák így akár „oktatási segédanyag”-ként is használhatják. Abban bízunk persze, hogy sokan forgatják majd otthonukban is. Örülünk, ha a nagymamák, az anyukák és apukák is kézbe vennék, megtanulnák, s idővel természetessé válna, hogy szlovákul éneklik a gyerekdalokat.

Kisfiammal magyar környezetben is szlovákul beszélek és nagy büszkeségem, hogy ő már kétévesen mindent megért. Most, hogy beszélni kezd, mindent elmond szlovákul is. Mondókákat sorol, s énekel szlovákul. Bízom benne, hogy sok fiatal szlovák szülő hasonlóképpen tanítgatja a legifjabb szlovákokat.

Hartyányi Nikoletta (24 éves), Budapest

Utolsó éves egyetemista vagyok az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudomány Kara Ukrán szakán, valamint az Állami és Jogtudományi Karának Politológia szakán. Idén egyébként egy diplomát már szereztem ezen az egyetemen, a történelem szakon, ahol szakdolgozatot „A nemzetiségi törvény 1988. évi koncepciójától az 1993. évi törvényig” címmel írtam, s védtem meg.

Készülő politológia szakdolgozatot „Az Európa Tanács Kisebbségvédelmi Keretegyezményének monitoring mechanizmusa” címmel írom.

Tagja vagyok a Magyarországi Ukrán Kulturális Egyesületnek, s a ferencvárosi és az országos ukrán önkormányzat képviselője vagyok.

Több mint négy évig a Magyar Televízió *Rondó* című nemzetiségi magazinja ukrán műsorblokkjának szerkesztő-riportere és műsorvezetője voltam. Hálás feladat volt, hiszen az ukrán közösség visszajelzései nagyon kedvezőek voltak. Jelenleg adásszerkesztőként dolgozom, és Ukrajnában sugárzott műsorokat készítek. Mind e mellett részt veszek a Hromada című ukrán folyóirat készítésében is.

A díjat többek között a Ruzalka, ukrán népdal- és a Veszelka ukrán néptáncgyűttesben, valamint a *Rondó* című tévéműsorban végzett munkáért kaptam.

Nagyon büszke vagyok, mert szerintem elsőként kapni egy elismerést mindig öröm és felelősség is egyben. Felelősség, mert a munkát, amit ezzel értékeltek folytatni kell. Bizom benne, hogy még sok ukrán fiatal kap ilyen és ehhez hasonló díjat, mert az azt jelenti, hogy volt, van és lesz értelme folytatni: tovább tudjuk vinni az ukrán hagyományokat, nyelvet és kultúrát.

Kötődésem az ukránsághoz teljesen egyértelmű. Édesanyám – aki a példaképem – ukrán, édesapám pedig magyar. Kicsi koromtól kezdve úgy neveltek, hogy soha nem okozott számomra gondot a kettős identitástudat, sőt büszkeséggel töltött el. Ugyanannyira vagyok ukrán, mint magyar, és éppoly büszke vagyok mindkettőre.

Már kicsi korom óta rendszeresen veszek részt az ukrán rendezvényeken, hisz az 1993-ban alakult Vasárnap-i Iskola első tanulói között voltam. Már akkor fellépünk, szavaltunk vagy énekeltünk. A következő állomás az ukrán tábor volt, amelynek eleinte csak résztvevője, ma már egyik szervezője is vagyok.

Az egyik táborban – 1998-ban – jött az ötlet, hogy énekeljünk ukrán népdalokat, csak úgy. *Grexa* Lili barát-nőmmel aztán egy karácsonyi rendezvényen közösen kiálltunk és előadtunk három dalt. Attól kezdve folyamatosan hívtak minket az ukrán rendezvényekre, majd a nemzetiségi fesztiválokra, és Horvátországban is

nem egyszer vendégszerepeltünk. Ez volt a Ruzalka-duett, amely aztán trióvá, később pedig kvintetté bővült. (Sőt egyszer-kétszer hatfős felállásban is énekelünk.)

A Veszelka ukrán néptáncgyűttesnek szintén alapító tagja vagyok. Három éve, amikor az első próbák voltak, senki sem gondolta – még talán az ungvári koreográfusunk sem –, hogy egyszer színpadra lép az akkor igencsak „kétballás” csapat. Mára azonban több sikeres fellépés van mögöttünk. Az együttesben nem csak táncolok, hanem a koordinátori teendőket is én látom el.

Ukrajna itt van a szomszédban és a magyarok mégis olyan keveset tudnak róla, ezért igyekszünk minél több embert megismertetni az ukrán kultúrával. Erre talán a legjobb mód a népzene és a néptáncok bemutatása, ezek megértése ugyanis nem igényel nyelvismeretet, csak egy csöppnyi befogadó készséget.

A legbüszkébb a barátaimra, s azokra a magyarokra vagyok, akiknek sikerült felkelteni az érdeklődését az ukrán kultúra iránt, és azokra a magyarországi ukrán, illetve ukrán-magyar fiatalokra, akik büszkén vállalják ukránságukat.

A jövőben is folytatom az éneklést s a táncot. Az egyetem elvégzése után a kisebbség-politika területén szeretnék tevékenykedni, hogy ezzel is hozzájáruljak a kisebbségi kultúra fennmaradásához.

Vorgics Rita (30) – Kásád

1973-ban születtem Sıklóson, azóta Kásádon lakom. Szüleim horvát nemzetiségűek, édesapám Kásádon született, édesanyám anyai ága szintén Kásádon él. Gyermekkoromtól mindig büszkén vállaltam a nemzetiségemet. Apai részről mindkét nagyszülőm kásádi, illetve alsószentmártoni sokák.

Anyai részről az egyik kásádi a másik szalántánémeti horvát. Az általános iskolát Beremenden végeztem el, majd Pécsen folytattam a tanulmányaimat a Kereskedelmi iskolában, élelmiszer-eladó szakon.

1997-ben alapítottuk meg a „Dola” tánc csoportot, majd elvégeztem egy táncoktatói tanfolyamot, amit Szávai József – a pécsi „Tanac” néptáncgyűttes művészeti vezetője, többszörös nívódíjas koreográfus – vezetett.

1999-óta a „Dola” Hagyományörző Ének- és Néptánc egyesület vezetője és koreográfusa vagyok. 2001-ben a táncgyűttes elnöke, és művészeti vezetője lettem. 2002-ben a kisebbségi választáson települési képviselőnek és a kásádi Horvát Kisebbségi Önkormányzat elnökének választottak. Utóbbiról sajnos le kellett mondanom, mert nem tudtam száz százalékban ellátni mindkét elnökségi feladatot.

Nagyon örültem, amikor megkaptam ezt a díjat, hiszen a munkámat eddig csak a községünkben élő emberek ismerték el. Most már látom, hogy, amit tesztek nemcsak számomra fontos. Ösztönzőleg hat, hogy folytassam tovább azt a munkát, amit elkezdtem. Ez felelősség is egyben, hiszen rajtam múlik, hogy ötven-száz év múlva fennmarad-e Kásád község hagyománya, vagy feledésbe merülnek azok a dolgok, amit dédanyáink, dédapáink örökségül hagytak ránk.

A falu lakosainak száma nem éri el a 370 főt, tánc csoportunk negyvenöt tagú. Ezt a létszámot nehéz volt megtartani, hiszen először magát a kultúrát kellett megszerettetni a fiatalokkal. Létrehoztam egy gyermekcsoportot, amely tizennyolc fővel működik. Fokozatosan megszerették a táncokat, az énekeket, tisztelik a népviseletet, és érdeklő a múlt. Elértük azt, hogy gyermekeink az általános iskolában horvát nyelvet tanuljanak, és azt is, hogy felvegyék a római katolikus hitvallást, amin a sokác kultúra alapszik. Úgy érzem, nagyon jó úton haladunk,

hogy hagyományaink gyermekeink részére is fontosak legyenek, és – ha eljön az ideje – ők is továbbadják majd azt egy újabb nemzedéknek.

Arra vagyok nagyon büszke, hogy a munkám által nagyon sok helyen – Magyarországon és Horvátországban is – ismerik már községünk hagyományait, hiszen csoportunk rengeteg helyre kapott már meghívást. Arra is, hogy idén ismét országos minősítő vizsgán vettünk részt, s együttesünk megkapta a *harmadik* kiváló minősítésű oklevelét, amelyhez *Muharay* Elemér plakett jár. Ezt nem sok Magyarországon élő horvát tánc csoport mondhatja el magáról. A koreográfia, amit bemutattunk a kásádi lakodalmas volt. A színpadon a három éves gyermektől a hatvan éves nyugdíjasig minden korosztály tagja megtalálható volt.

Most a legnagyobb kihívás a jövő évi fesztiválunk megszervezése, hiszen az lesz az ötödik. Valami nagyszabású dologra készülünk, ami egyelőre még titok.

Karácsony Zoltán

Tíz éves a gyulai német olvasóterem

2004. október 5-én órákor jubileumi ünnepséget rendeztek a gyulai Mogyoróssy Könyvtárban (a Városház u. 13. szám alatt) a német olvasóterem tíz éves fennállásának alkalmából. Dr. *Perjési Klára*, Gyula város polgármester asszonya, *Helmut Hofmann*, a Budapesti Goethe Intézet igazgatóhelyettese és *Bernd Finger*, a Német Nagykövetség kulturális és oktatásügyi referense jelenlétében gazdag kulturális program várta a látogatókat. Ilyen volt a „Végtelen történet – Michael Ende és történetei” című kiállítás, valamint *Tapodi Réka* (a „Jim Knopf és Lukas, a mozdonyvezető” című regény fordítója) gyermekeknek tartott, játékokkal tarkított felolvasása. A könyvtár vezetője, *Krasznahorkai Géza* átfogó betekintést nyújtott a Német olvasóterem munkájába.

Az 1994-ben berendezett olvasóterem ötezer könyvvel, újsággal, folyóirattal és audiovizuális médiával a Németországról szóló időszerű információszerezést teszi lehetővé. Az állományt minden évben frissítik és bővítik. Az olvasóterem kíná-

lata kiegészül a Goethe Intézettel közösen szervezett rendezvényekkel: felolvasással, kiállításokkal és műhelymunkára alkalmas találkozókkal.

A Goethe Intézet a Német Külügyminisztérium megbízásából 1992 óta – többek között Közép- és Kelet-Európában – német olvasótermeket alapít, hogy Németországról szóló információkat tegyen elérhetővé, s hozzájáruljon a kulturális és társadalmi programokhoz. Az olvasótermeket olyan városokban nyitják meg, ahol nincs Goethe Intézet, de fennáll az igény a Németországról szóló értesülések és a német nyelvű anyagok iránt. A német olvasótermek a vendéglátó ország nyilvános könyvtárainak helyiségeit, infrastruktúráját és személyzetét veszik igénybe. Ellenszolgáltatás fejében a Goethe Intézet évente korszerű média-anyagokkal és technikai eszközökkel látja el a könyvtárat, a felelős munkatársak pedig szakmai támogatásban és továbbképzésben részesülnek.

„Európai perspektívák, történelem tankönyvekben”

Milyen képünk van saját országunk és szomszédos országaink történelméről? Hogyan adjuk tovább ezeket a tankönyvekben az nunk következő generációknak? Milyen együttműködési lehetőségek rejt magában az európai integráció? Ezekkel a kérdésekkel foglalkozott a budapesti „*Német – Francia Kulturális Nap*” 2004. október 21-én. Németország és Franciaország a II. Világháború óta békülésük jeleként közös történelemükről intenzív vitát folytattak; létrejött egy kétoldalú bizottság, mely az iskolai tankönyvek tartalmával foglalkozik, és dolgoznak egy német-francia történelemkönyvön is. A német és francia nagykövetségek, a budapesti Goethe Intézet és a Francia Intézet közös kezdeményezésének célja az volt, hogy ezt az együttműködést bemutassa, és a közép-európai országok tapasztalataival összehasonlítsa. A

Közép–Európai Egyetem és a Collegium Budapest „Past, Inc. Center for Historical Studies” intézete közösen, két nyilvános rendezvényt szervezett:

kiállításmegnyitó volt a braunschweigi „*Georg-Eckert-Intézet az összehasonlító tankönyvkutatásért*” anyagaiból, a Past, Inc. Intézet kiállítási tárgyakat (térképeket, grafikonokat, karikatúrákat.) állított össze az elmúlt évek közép- és kelet-európai tankönyveiből. Összesen hat történelmi időszakot mutatott be az I. Világháborútól az 1989/90-es rendszerváltásig.

A másik rendezvényre a budapesti Francia Intézetben került sor: Étienne *François*, a berlini Franciaországi Központ vezetője történelemkönyvekről tartott előadást.

„*Európai Perspektívák*” – volt a nap mottója.

A Német Nagykövetség sajtóközleményei